

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om temporär ändring av 3 § i lagen om interventionsfonden för jordbruket

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att lagen om interventionsfonden för jordbruket ändras så att den övre gränsen för upplåningsfullmakten

för interventionsfonden för jordbruket ska temporär höjas till 200 miljoner euro.

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt.

MOTIVERING

1 Nuläge och föreslagna ändringar

Interventionsfonden för jordbruket, som är en fond utanför statsbudgeten (nedan *fonden*), inrättades genom lagen om interventionsfonden för jordbruket (1206/1994), nedan *interventionsfondslagen*. Fonden, som lyder under jord- och skogsbruksministeriet, inledde sin verksamhet den 1 januari 1995. Enligt 1 § i interventionsfondslagen betalas utgifter som förorsakas av interventionslagring, interventionsköp samt interventionsförsäljning och livsmedelshjälp enligt Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik och gemensamma fiskeripolitik ur interventionsfonden. Europeiska unionen ersätter Finland i efterskott för de nämnda utgifterna med medel ur Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ). Dessa ersättningar intäktsförs till fonden.

Med medel ur fonden betalas också sådana utgifter för de ovan nämnda åtgärderna som enligt Europeiska unionens regelverk inte täcks med medel ur Europeiska garantifonden för jordbruket. Anslaget för betalning av dessa utgifter reserveras i statsbudgeten och överförs från den till fonden. Under de senaste åren har anslaget uppgått till mellan en och två miljoner euro.

Enligt 3 § i interventionsfondslagen kan fonden med tillstånd av statsrådet och på de villkor som statsrådet godkänner ta upp lån för tillfällig finansiering av åtgärder som avses i 1 §. Lånens totala belopp får inte samtidigt överstiga 100 miljoner euro. Staten ansvarar för de lån som nämns ovan och Statskontoret har till uppgift att sköta upplåningen och att besluta om de närmare villkoren för upplåningen samt sköta andra uppgifter i anslutning till fondens upplåning. Under tidigare år har det inte förelegat något behov av att uppta samtida lån vars sammanlagda belopp överstigit 100 miljoner euro.

Enligt rådets förordning (EG) nr 1234/2007 om upprättande av en gemensam organisation av jordbruksmarknaderna och om särskilda bestämmelser för vissa jordbruksprodukter ("enda förordningen om de gemensamma organisationerna av marknaden") ska Europeiska unionens medlemsstater köpa in sådana produkter som avses i förordningen och som bjuds ut för intervention. Lantbruksproducenterna har därmed till denna del subjektiv rätt att sälja produkter som omfattas av intervention för att säkra marknadsföringen av produkterna.

Finland har under sitt medlemskap i Europeiska unionen gjort interventionsköp i fråga

om spannmål (korn, vete) och mjölkprodukter (smör och mjölkpulver). Det största behovet av finansiering har uppstått i fråga om spannmålsköpen, som har omfattat i genomsnitt 77 000 ton om året, dvs. ca åtta miljoner om året uttryckt i euro. De årliga variationerna har dock varit stora beroende på marknadsläget och skördens omfattning. Under några av inköpsperioderna, såsom under inköpsperioderna 2006/2007 och 2007/2008, har man inte gjort några interventionsköp alls. Under den tid Finland varit medlem i Europeiska unionen köptes mest spannmål in under inköpsperioden 2005/2006, då 315 000 ton spannmål köptes in till ett belopp av ca 32 miljoner euro.

Eftersom Finland har haft tre goda skördeår efter varandra och marknadspriserna är låga, tvingas Finland till interventionsköp av spannmål under inköpsperioden 2009/2010 till en mängd som är den största hittills under medlemskapet i Europeiska unionen. Fram till utgången av mars har 700 000 ton redan bjudits ut till försäljning, vilket är en över tre gånger så stor mängd som under föregående år och mera än under inköpsperioden 2005/2006. Enligt Landsbygdsverkets bedömning kommer uppskattningsvis 830 000 ton spannmål att bjudas ut till försäljning under inköpsperioden 2009/2010, dvs. köpen kommer att uppgå till ett belopp av uppskattningsvis 86 miljoner euro. Detta är mera än tio gånger så mycket som under ett genomsnittligt år. Inköpsperioden pågår fram till den 31 maj 2010, och säljarna kan lämna in sina anbud fram till dess. Landsbygdsverket måste ta emot all spannmål som bjuds ut för intervention såvida den uppfyller kvalitetskraven.

När spannmål köps in för interventionslagring görs det med fondens medel. Fonden tvingas i praktiken uppta lån för att finansiera interventionsköpen. Fondens lånekapital uppgick den 31 mars 2010 till cirka 37,66 miljoner euro, medan lånekapitalet den 31 december 2009 var cirka 25,53 miljoner euro. Enligt kalkylerna kommer behovet av att uppta lån under de kommande månaderna att uppgå till mellan 15 och 25 miljoner euro, och taket för fondens upplåningsfullmakt kommer inte att vara tillräckligt högt för finansieringen av de interventionsköp som

måste göras 2010. När interventionslagren töms minskar försäljningsinkomsterna fondens behov av upplåning. Det kommer dock troligen att gå flera år innan lagren är tömda, eftersom kommissionen baserar sina beslut om att inleda en anbudstävlan i fråga om försäljningen utgående från det rådande marknadsläget.

Fondens direktion har föreslagit till jord- och skogsbruksministeriet att lagen ändras så att taket för upplåningsfullmakten höjs till 200 miljoner euro.

Eftersom tömningen av interventionslagren pågår under flera år och det ska finnas medel i fonden för finansiering av upplåningen för eventuella interventionsköp under den kommande inköpsperioden, föreslås det att taket för upplåningsfullmakten höjs temporärt till 200 miljoner euro för att finansieringen av fondens interventionsköp ska kunna tryggas. Eftersom fonden enligt lagen får uppta lån för tillfällig finansiering av sina funktioner, ska lånekapitalet dimensioneras i enlighet med det faktiska och ofrånkomliga behovet av lån vid varje given tidpunkt och amorteringarna göras i takt med att interventionslagren töms.

Behovet att höja taket för upplåningsfullmakten beror på det att spannmål har bjuds och ska bjudas ut för intervention exceptionellt mycket och att det tar flera år innan interventionslagren töms. Eftersom det är fråga om exceptionellt marknadsläge föreslås det att lagen ska gälla till och med den 31 december 2012. Det uppskattas att fondens upplåning ska återställas på sedvanliga nivån dvs. under 100 miljoner euro före denna tidpunkt.

2 Propositionens konsekvenser

Fondens ränteutgifter har varierat märkbart från år till år. De uppgick till 161 688 euro år 2007, noll euro år 2008 och 60 661 euro år 2009. En höjning av fondens upplåningsfullmakt till 200 miljoner euro har inte några direkta ekonomiska konsekvenser. Fondens ränteutgifter år 2010 och kommande år beror på beloppet av fondens upplåning och låneperiodens omfattning samt räntenivån. Med anledning av vad som konstaterats ovan är det inte möjligt att göra en noggrann bedöm-

ning av hur mycket fondens ränteutgifter kommer att öka när lånekapitalet ökar under innevarande år. Enligt nuvarande bedömningar kommer fondens ränteutgifter för år 2010 att uppgå till cirka 350 000 euro, dvs. ungefär sex gånger mera än under föregående räkenskapsperiod. Statskontoret sköter fondens upplåning och beslutar om de närmare villkoren för upplåningen. Det mest fördelaktiga sättet att skaffa utomstående finansiering till fonden är att sköta upplåningen till interventionsfonden i samband med statens övriga upplåning inom ramen för fondens upplåningsfullmakt.

3 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid jord- och skogsbruksministeriet. Utlåtanden om propositionen har inhämtats hos finansministeriet, Statskontoret, Landsbygdsverket och interventionsfonden för jordbruket.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Enligt 87 § i grundlagen krävs i riksdagen minst två tredjedelars majoritet av de avgivna rösterna för godkännande av ett lagförslag om inrättande av en fond utanför statsbudgeten eller om väsentlig utvidgning av en sådan fond eller dess ändamål. Syftet med den kvalificerade lagstiftningsordningen för fonder

utanför budgeten är att skydda riksdagens budgetmakt (RP 1/1998 rd, s. 139/II). Grundlagsutskottet har i sitt betänkande (GrUB 10/1998 rd, s 24/I) ansett att förutsättningarna för kvalificerad lagstiftningsordning bör tolkas mycket återhållsamt. Grundlagsutskottet har i sina utlåtanden (GrUU 1/1997 rd och GrUU 34/2002 rd) ansett att frågan om huruvida utvidgningen av en fond är väsentlig bör bedömas inte bara ur fondens synvinkel utan primärt med hänsyn till riksdagens budgetmakt i stort.

Den föreslagna ändringen av lagen om interventionsfonden för jordbruket har inte några konsekvenser för fondens syfte. Förslaget inskränker inte heller riksdagens budgetmakt i fråga om överföringar till fonden, eftersom riksdagen i samband med behandlingen av budgetpropositionen fortfarande kommer att avgöra maximibeloppet av det anslag som ska överföras till fonden. Med stöd av vad som anförts ovan anser statsrådet att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

5 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om temporär ändring av 3 § i lagen om interventionsfonden för jordbruket

I enlighet med riksdagens beslut
ändras temporärt i lagen av den 16 december 1994 om interventionsfonden för jordbruket (1206/1994) 3 § 1 mom., sådant det lyder i lag 1019/2007, som följer:

3 §

Fondens upplåning

avses i 1 §. Lånens totala belopp får inte samtidigt överstiga 200 miljoner euro.

Fonden kan med tillstånd av statsrådet och på de villkor som statsrådet godkänner ta upp lån för tillfällig finansiering av åtgärder som

Denna lag träder i kraft den 20 och gäller till och med den 31 december 2012.

Helsingfors den 14 maj 2010

Republikens President

TARJA HALONEN

Minister *Liisa Hyssälä*